

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1969

N:o 12

Innehåll: N:o 12. Landskapslag om läroavtal.

N:o 12.

L A N D S K A P S L A G

om läroavtal.

Föredragen för Republikens President den 11 april 1969.
Utfärdad i Mariehamn den 15 april 1969.

I enlighet med Ålands landstings¹⁾ beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Med läroavtal avses i enlighet med stadgandena i denna lag ingånget arbetsavtal, varigenom den ena parten, lärlingen, förbinder sig att åt den andra parten, arbetsgivaren, under dennes ledning, uppsikt och handledning utföra arbete mot ersättning för att under lärotiden förvärva nödiga praktiska färdigheter och teoretiska insikter i visst yrke.

För varje sådant yrke inom vilket läroavtal ingås, skall finnas en fastställd läroplan.

2 §.

Part i läroavtal må vara arbetsgivare, som lärlingsnämnden godkänt att utbilda lärlingar.

Arbetsgivaren må sätta lämplig person att leda, övervaka och handleda lärling i arbetet.

3 §.

Till lärling må antagas person, som då

avtalet ingås fyllt 15, men icke 24 år. På synnerliga skäl må lärlingsnämnden som lärling dock godkänna person, som fyllt 24 år.

4 §.

Omyndig, som fyllt 18 år, må i egenskap av lärling själv avsluta läroavtal. Samma rätt tillkommer omyndig, som fyllt 15 år och försörjer sig genom eget arbete.

Förmyndare eller godman äger icke rätt att för omyndig utan dennes skriftliga samtycke ingå läroavtal, enligt vilket lärotiden skulle börja eller fortgå efter det den omyndige fyllt 18 år.

5 §.

Läroavtal skall upprättas skriftligen i tre exemplar på blankett, som fastställs av landskapsstyrelsen. I avtalet skall angivas:

- 1) läroplanen för utbildningen;
- 2) dagen då lärotiden börjar och slutar;
- 3) tiden för den teoretiska utbildningen;
- 4) provotidens längd; samt
- 5) grunderna för lärlingens avlöning och tiden och sättet för löneutbetalningen.

I avtalet må intagas även andra bestämmelser, vilka icke strider mot lag eller god sed. Genom sådana bestämmelser må dock

---

¹⁾ Framst. Nr 33/1968
Lagutsk. bet. Nr 4/1968—69
St.utsk. bet. Nr 6/1968—69

icke arbetsgivarens eller lärlingens rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag inskränkas.

6 §.

Läroplanerna för de olika yrkena fastställs av landskapsstyrelsen. Läroplanen skall upptaga bestämmelser om lärotidens längd, om den praktik som bör förvärvas och om dennas art samt om de läroämnen som ingår i den teoretiska utbildningen ävensom timantalet och minimifodringarna i ettvarrt ämne.

Lärotiden skall i läroplanen bestämmas att omfatta en så lång tid som inlärandet av yrket normalt anses kräva, dock minst två och högst fyra år. På synnerliga skäl må lärotiden i visst yrke bestämmas att vara längre, dock högst fem år.

7 §.

Läroavtal skall ingås för den lärotid läroplanen för yrket förutsätter. Lärlingsnämnden må dock på synnerliga skäl tillåta uppdelning av lärotiden och härvid godkänna även för kortare tid ingånget avtal, i vilket då skall angivas, vilken del av den fastställda läroplanen som avtalet gäller. I lärlings första läroavtal skall lärotiden bestämmas till minst ett år, om icke synnerliga skäl annat påkallar.

Har lärling, innan läroavtal ingåtts, i yrkesläroanstalt eller bevisligen på annat sätt förvärvat till yrket hörande kunskaper och färdigheter, må detta enligt lärlingsnämndens prövning i läroavtalet beaktas såsom genomgången del av läroplanen och såsom förkortning av lärotiden.

Lärlingsnämnden äger rätt att, om lärling visar särskild fallenhet för och skicklighet i yrket, efter att ha hört arbetsgivaren tillåta, att lärotiden upphör tidigare än läroavtalet förutsätter.

Lärotidens tre första månader utgör provotid, under vilken vardera parten har rätt att häva läroavtalet utan hinder av vad i 3 kap. är stadgat om läroavtalets upphörande. Överstiger icke den avtalade lärobiden två år, må lärlingsnämnden godkänna även kortare provotid, som dock bör vara minst en månad.

8 §.

Läroavtal skall för att träda i kraft godkännas av lärlingsnämnden. Avtalet skall av

arbetsgivaren underställas nämnden för godkännande.

Godkänner lärlingsnämnden läroavtalet, är detta i kraft från och med dagen för underskrivandet, om det tillställts nämnden inom 30 dagar från nämnda dag, i annat fall från och med den dag då det inkommit till nämnden.

9 §.

Lärlingsnämnden må icke godkänna läroavtal om:

- 1) avtalet icke gäller i 1 § avsett yrke;
- 2) arbetsgivarparten icke godkänts att utbilda lärlingar;
- 3) lärlingen icke fyllt 15 år vid avtalets ingående;
- 4) lärotiden avtalats att börja, innan avtalet undertecknats;
- 5) lärlingsnämnden finner, att den i avtalet nämnda läroplanen är sådan, att förutsatt yrkesskicklighet icke kan förvärvas genom avtalets fullföljande; eller
- 6) avtalet icke eljest är uppgjort i enlighet med denna lag eller med stöd därav utfärdade stadganden eller om arbetsgivarens eller lärlingens lagliga rättigheter inskränkts i avtalet.

Godkännes läroavtal icke av lärlingsnämnden, skall nämnden ofördröjligen återställa avtalet till arbetsgivaren samt bevisligen delgiva vardera parten sitt motiverade beslut. Om arbetsgivaren inom 14 dagar från det han fick del av beslutet återsänder avtalet till lärlingsnämnden rättat på sätt nämnden yrkat, skall avtalet anses ha trätt i kraft i enlighet med 8 § 2 mom., i annat fall den dag, då det behörigen rättat återställdes till lärlingsnämnden.

2 kap.

Av läroavtal härflytande rättigheter och skyldigheter.

10 §.

Arbetsgivaren äger tillse, att lärling utför till yrket hörande åligganden under behörig tillsyn och handledning, så att denne under lärotiden kan förvärva den praktiska yrkesskicklighet läroplanen förutsätter. Likaså skall arbetsgivaren bereda lärlingen tid att komma i åtnjutande av den teoretiska utbildning läroplanen förutsätter, hålla honom

underrättad om när sådan utbildning begynner samt såvitt möjligt övervaka, att lärlingen regelbundet deltar i utbildningen.

Har ej annat avtalats, är arbetsgivaren icke skyldig att betala lön till lärling för den tid denna icke är i arbete på grund av att han deltagit i den teoretiska utbildningen.

11 §.

Lärling skall vara flitig i sitt arbete och omsorgsfullt utföra de uppdrag arbetsgivaren giver honom, punktligt iakttaga arbetstiden, vinnlägga sig om att förkovra sig i det till yrket hörande praktiska arbetet samt regelbundet deltaga i den teoretiska utbildning läroavtalet föreskriver.

Lärling skall i arbetet undvika allt som kan utsätta honom eller hans arbetskamrater för fara eller skada arbetsgivarens egendom. Lärling må icke heller olovligen yppa vad han erfarit om arbetsgivarens affärs- eller yrkeshemligheter.

Lärling är skyldig att undergå av lärlingsnämnden eller arbetsgivaren föreskriven läkarundersökning och av vederbörande myndighet föranstaltat prov, som har till ändamål att utreda lärlingens lämplighet för ifrågavarande yrke.

12 §.

Efter läroavtalstidens slut skall arbetsgivaren till lärlingen utgiva slutbetyg. Häves läroavtalet efter provotidens utgång före avtalstidens slut, skall till lärlingen utgivas skiljebetyg.

I 1 mom. avsett betyg skall avfattas på blankett, som är fastställd av landskapsstyrelsen. Arbetsgivaren må icke förse betyget med sådant märke eller giva det sådan avfattning, som avser att om lärlingen lämna andra uppgifter än vad av betygets ordalydelse framgår. Avskrift av betyget skall ofördröjligen tillställas lärlingsnämnden.

13 §.

På läroavtalsförhållande skall gällande stadganden om arbetstid, semester, skydd i arbete och annat arbetarskydd äga tillämpning. På framställning av lärlingsnämnden må arbetsrådet dock, om lärlings förkovran i yrket det kräver, på villkor som den fastställer medgiva undantag från stadgandena om arbetstiden och arbetets art.

3 kap.

Läroavtals upphörande.

14 §.

Läroavtal upphör att gälla, då lärotiden utgått eller avtalet hävts. Läroavtal upphör liksom att gälla, om lärlingsnämnden med stöd av 30 § 1 mom. fräntagit arbetsgivaren rätten att utbilda lärlingar, utan att tillåta fullföljande av gällande läroavtal.

15 §.

Parterna må häva läroavtal om de enas därom.

Läroavtal må ensidigt hävas då arbetsgivaren upphör med sin rörelse eller försättes i konkurstillstånd. Avlider arbetsgivaren, är såväl hans rättsinnehavare som lärlingen berättigade att häva läroavtalet.

Lärling har rätt att häva läroavtal på grunder, som nämnes i 30 § lagen om arbetsavtal (FFS 141/22), och arbetsgivaren på grunder som nämnes i 31 § av samma lag. I fall, som avses i 31 § 1 mom. 4 punkten lagen om arbetsavtal, har arbetsgivaren dock rätt att häva avtalet först sedan hindret varat minst 30 dagar i följd.

Hävande av läroavtal skall inom 14 dagar av arbetsgivaren anmälas till lärlingsnämnden, om avtalet redan underställts nämnden för godkännande. Nämnden bör i de i 3 mom. avsedda fallen, om den anser skäl därtill föreligga, ofördröjligen verkställa medling mellan parterna.

16 §.

Leder i 15 § 4 mom. avsedd medling till resultat, skall hävandet av läroavtalet anses ogiltigt. Lärlingsnämnden må dock förlänga den i läroavtalet angivna lärotiden med högst den tid lärlingen, efter det avtalet hävts, varit frånvarande från arbetet eller den teoretiska utbildningen.

Leder medlingen icke till resultat, skall lärlingsnämnden fastslå, att läroavtalet upphört att gälla den dag det hävdes.

17 §.

Part, som efter provotidens utgång önskar häva läroavtalet på annan grund än i 15 § 2 eller 3 mom. nämnes, skall framställa yrkande därom hos lärlingsnämnden. Nämnden skall, efter att ha hört andra parten, avgöra, huruvida hävande av avtalet skall

tillåtas. Beslutet skall, om det icke avkunnas för parterna, ofördröjligen och skriftligen meddelas dem till kännedom.

Godkänner lärlingsnämnden yrkande om hävande av läroavtal, skall avtalet anses hävt den dag då nämndens beslut meddelas, såframt icke nämnden bestämmer annan tidpunkt.

4 kap.

Myndigheter.

18 §.

Den högsta ledningen av och tillsynen över den på läroavtal grundade utbildningen ankommer på landskapsstyrelsen.

I landskapet skall finnas en lärlingsnämnd, som tillsättes av landskapsstyrelsen.

19 §.

Lärlingsnämnd består av ordförande och viceordförande samt minst fyra andra medlemmar och lika många personliga suppleanter, vilka utses för fyra kalenderår i sänder. Ordföranden eller viceordföranden bör vara lärare vid yrkesläroanstalt. Till övriga medlemmar och suppleanter skall utses lika många till arbetsgivarna och till arbetstagarna hänförliga personer eller representanter för dem närmast från de yrkesområden, inom vilka de flesta lärlingarna finnes i landskapet.

Lärlingsnämnden skall ha ett reglemente, som fastställs av landskapsstyrelsen.

Lärlingsnämnden biträdes av en utbildningsinspektör, vars tjänst må vara huvud- eller bisyssla. Utbildningsinspektören tillsättes av landskapsstyrelsen på förslag av lärlingsnämnden.

20 §.

Vederbörande landskaps- och kommunala myndigheter skall i enlighet med vad där- om genom landskapsförordning närmare stadgas, bistå lärlingsnämnden i fullgörandet av dess åligganden.

21 §.

Myndighet, som utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag, äger tillträde till arbetsplats, där lärling arbetar, och rätt att av parterna få de uppgifter samt att utföra de undersökningar som är nödvändiga för utövandet av tillsynen.

I 1 mom. avsedd myndighet må icke för utomstående yppa eller för egen fördel utnyttja vad han i sin inspektionssyssla erfarit om arbetsgivarens affärs- eller yrkeshemligheter.

5 kap.

Kostnader.

22 §.

Av landskapets ordinarie medel erlägges i enlighet med vad därom närmare stadgas:

1) kostnaderna för läkarundersökningar, som föreskrivits av lärlingsnämnd;

2) under tiden för kurs, som lärling genomgår för att erhålla i läroplanen för yrket förutsatt teoretisk utbildning, skäligen kostnader för hans kost samt dagpenning även som kostnaderna för läroböcker och annan utbildningsmateriel, som är oundgängliga för dessa kurser;

3) ifråga om lärlingar, som icke är bosatta på kursorten, skäligen inkvarteringskostnader för kurstiden eller, om dessa överstiger kostnaderna för resor från boningsorten till kursorten och tillbaka under kursdagarna, dessa kostnader;

4) resebidrag och dagtraktamente för resor, som långt från kursplatsen bosatt lärling företar från boningsorten till kursorten och tillbaka;

5) under kurstiden familjeunderstöd åt lärling, som är familjeförsörjare; samt

6) kostnaderna för i 2 punkten avsedda kurser, som hålles med tillstånd av landskapsstyrelsen och enligt grunder som fastställts av densamma.

I 1 mom. 2 och 3 punkterna avsedda kostnader och dagpenning betalas icke av landskapets medel, ej heller i 4 punkten avsedda resebidrag och dagtraktamenten eller i 5 punkten avsett familjeunderstöd, om arbetsgivaren betalar lön till lärlingen för den tid han icke är i arbete på grund av att han deltar i teoretisk utbildning.

23 §.

Av lärling uppbäres icke avgift för deltagande i kurs, som anordnats för meddelande av sådan teoretisk utbildning, som förutsättes i läroplanen för yrket.

24 §.

För i 19 § avsedd utbildningsinspektörs avlön, pension och socialskyddsavgifter

samt övriga med dem jämförliga, på arbetsgivare ankommande lagstadgade avgifter ävensom för hans kostnader för tjänsteresor upptages anslag i ordinarie och enskilda årsstaterna i förhållandet 65/100—35/100.

25 §.

Till arbetsgivare erlägges av ordinarie landskapsmedel, ersättning för utgifter, som förorsakas av utbildning enligt ikraftvarande läroavtal, i enlighet med vad som i riket utgår av statens medel för motsvarande kostnader.

I 1 mom. avsedd ersättning utbetalas för varje kalendermånad, under vilken lärling varit i arbete hos arbetsgivaren minst 16 arbetsdagar. Ersättning erlägges icke för lärling, som utbildas i stats- eller landskapsunderstöd åtnjutande yrkesundervisningsanstalt vilken äges av arbetsgivaren, eller som är barn eller adoptivbarn till arbetsgivaren.

Ersättning skall för varje kalenderhalvår sökas hos landskapsstyrelsen. Ansökan bör vid äventyr av ersättningens förlust tillställas lärlingsnämnden inom tre månader från utgången av ifrågavarande kalenderhalvår. Ansökan skall åtföljas av berättelse om varje elevs utbildning.

26 §.

Kostnaderna för fullgörandet av de uppgifter, som enligt denna lag och med stöd därav utfärdade stadganden ankommer på kommun, bestrides, i den mån icke understöd eller ersättning för dem utgår av landskapets ordinarie medel, av landskapets enskilda medel.

6 kap.

Särskilda stadganden.

27 §.

På läroavtal skall tillämpas vad om arbetsavtal är stadgat i 10, 14, 16, 18, 20—25, 33—36, 38 och 40—42 §§ rikets lag om arbetsavtal. Vad i sagda lags 20 § 2 mom. är stadgat om arbetstagares rätt till lön, då han är förhindrad att utföra arbete, gäller dock lärling först efter provotidens utgång och sålunda, att lärling äger rätt till lön för högst 30 dagar.

28 §.

Ekonomiska förmåner, som tillkommer lärling med stöd av 22 §, är skattefria.

29 §.

Besvär över lärlingsnämndens beslut med stöd av denna lag må skriftligen anföras senast den 30 dagen från den dag ändringsökanden fick del av beslutet, denna dag icke medräknad, då besvären gäller beslutets laglighet hos yrkesutbildningsstyrelsen, men i annat fall hos landskapsstyrelsen. I yrkesutbildningsstyrelsens eller landskapsstyrelsens beslut med anledning av besvär må ändring icke sökas förutom då arbetsgivare icke godkänts att utbilda lärlingar eller arbetsgivare med stöd av 30 § 1 mom, tillsvidare fråntagits rätten att utbilda lärlingar.

Besvär skall handläggas i brådskande ordning.

30 §.

Lärlingsnämnden må tilldela arbetsgivare, som försummar skyldigheter, vilka åligger honom enligt denna lag eller med stöd därav utfärdade stadganden eller enligt läroavtalet, eller som avkräver lärling annat än läroavtalet förutsätter, varning eller öck för viss tid, högst tre år, eller tillsvidare fråntaga arbetsgivaren rätten att utbilda lärlingar. Innan saken avgöres, skall nämnden höra arbetsgivaren och, om ärendet gäller ikraftvarande läroavtal, även lärlingen.

Då lärlingsnämnden fråntager arbetsgivare rätten att utbilda lärlingar, må den tillåta fortbeståndet av läroavtal, som är giltiga vid tidpunkten ifråga. I annat fall skall dylika avtal anses ha upphört att gälla, då nämndens beslut meddelats.

Har förhållandena väsentligen förändrats efter det beslutet meddelats, må lärlingsnämnden återinsätta arbetsgivaren i hans rätt att utbilda lärlingar.

31 §.

Försummar lärling honom enligt denna lag eller läroavtalet åliggande skyldigheter eller lämnar han utan tillstånd sitt arbete, må lärlingsnämnden tilldela honom varning eller bestämma, att den tid han efter det läroavtalet ingåtts dittills varit anställd hos arbetsgivaren helt eller delvis skall lämnas obeaktad såsom lärotid.

Har lärling eljest varit frånvarande från arbetet så lång tid, att det varit till men för läroplanens fullföljande, må lärlingsnämnden, efter att ha hört parterna, förlänga läroavtalets giltighetstid högst med en tid, som motsvarar tiden för frånvaron, för att lärlingen skall beredas möjlighet att enhålla i läroplanen förutsatt utbildning.

32 §.

Den som bryter mot förbudet i 21 § 2 mom., straffes, om ej strängare straff är annorstädes stadgat, med böter eller med fängelse i högst sex månader.

33 §.

Arbetsgivare, som utan laga skäl vägrar att utge i 12 § 1 mom. avsett betyg eller att återställa lärlings betyg, som han omhändertått, straffes med böter.

Lag samma vare om lärling bryter mot i 11 § 2 mom. stadgat förbud att olovligen

yppa arbetsgivarens affärs- eller yrkeshemligheter.

För i 1 och 2 mom. nämnda förseelser må åtal icke väckas av allmän åklagare, såframt icke målsägaren anmält förseelsen till åtal.

34 §.

Närmare föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

35 §.

Denna lag tillämpas från den 1 juni 1968 och genom densamma upphäves landskapslagen den 1 juli 1964 om läroavtal (27/64). På läroavtalsförhållande, som uppstått därförinnan, tillämpas tidigare lag, likväl sålunda, att den med stöd av tidigare lag tillätta yrkeslärlingsnämndens uppgifter överföres på lärlingsnämnden.

Mariehamn, den 2 december 1968.

På landstingets vägnar:

T. H. ERIKSSON
talman.

Eliel Persson
vicetalman.

Valter Nordas
vicetalman.